

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta

Katedra biblických věd

Posudek oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení doktoranda:	Jana Marie Pitterová
Titul rigorózní práce:	Nemoc k smrti nebo k Boží slávě? Biblický pohled na nemoc

Rigorózní práce Mgr. Jany Marie Pitterové je věnována tématu nemoci a zranění z biblické perspektivy. Jedná se tedy o práci biblicko-teologickou, jejímž východiskem jsou texty starozákonní, ale sleduje také jejich přesah do Nového zákona, kde se to pro osvětlení tématu jeví jako vhodné.

První kapitola vymezuje téma, a sice pokud jde o subjekt toho, co Bible označuje jako nemoc, tj. člověka (jednotlivce i kolektiv), zvíře, neživý předmět, i o druh nemoci, kde autorka dělí choroby na fyzické a psychické, ale bere v úvahu také metaforické výrazy, kterých Bible užívá. Zásadní rozlišení mezi dnešním pohledem na nemoc, v němž převažuje pragmatické, čistě přirozené hledisko, a pohledem biblickým, který pátrá po hlubší příčině a je komplexnější, tuto kapitolu otevírá a terminologický přehled hebrejských výrazů z dotyčné sémantické oblasti ji naopak uzavírá.

Páteř celé práce tvoří kapitola druhá, která zkoumá nemoc, jak se promítá do života Božího lidu, v tomto případě prakticky výlučně starozákonního Izraele. Sleduje především příčiny nemoci, nakolik o nich biblické texty vypovídají. Je pochopitelné, že Bible, ačkoli nezavírá oči ani před přirozenými příčinami nemoci, vidí nemoc zásadně v určité spojitosti s hříchem. Nemoc je neblahým projevem porušení lidské přirozenosti hříchem. Autorka zde zjišťuje trojí možnou spojitost: nemoc jako přímý následek hříchu, jako trest za hřích a jako dopad působení sil zla. Jestliže hřích je z lidské strany závažným narušením vztahu k Bohu, a jestliže bohoslužba, především oběť, je naopak výrazem Boží i lidské snahy tento vztah obnovit, má nepochybně smysl podívat se také na úlohu, jakou hraje nemoc v kultu; jde samozřejmě o úlohu negativní – nemoc pro svou souvislost s hříchem v podstatě z kultu vylučuje. Pozoruhodný je autorčin pokus o zachycení Božího postoje k lidské nemoci: Bůh

někdy používá nemoci jako zkoušky, ale rozhodně nemíní člověka nemocí samoučelně deptat. Na druhé straně člověk není schopen do Božích úmyslů, týkajících se vlastní nemoci, sám od sebe proniknout (srov. Job).

Třetí kapitola se zabývá jednak reakcí na nemoc, a to ze strany člověka (nemocného, jeho okolí) i ze strany Boží, jednak vyústěním nemoci, buď v její překonání uzdravením (zde se opět rozlišuje mezi úlohou Boha jako uzdravovatele a lidí, kteří uzdravení pouze napomáhají), nebo ve smrt (jejíž blízkost a nevyhnutelnost každá nemoc do jisté míry připomíná).

Vhodnost zvoleného tématu je třeba ocenit jak pro jeho obecný antropologický význam, kde biblický pohled může být velkým přínosem, tak i proto, že jde kupodivu v biblické vědě o nepříliš zmapovanou oblast. Tento fakt vysvětluje ostatně i ze seznamu použité literatury, který se převážně skládá ze slovníkových hesel. Existuje odborných studií na toto téma opravdu tak málo?

Promyšlenou strukturou i způsobem zpracování, kde jsou vybrané charakteristické texty krátce, ale výstižně komentovány, autorka dokazuje, že téma nevidí jednostranně, ale je schopna nahlížet ho z různých aspektů a dojít i k přijatelným obecnějším závěrům, jakkoli opatrným, protože se dotýkáme oblasti, která se do značné míry vymyká krátkozrakým lidským soudům. Kladně hodnotím skutečnost, že práce sleduje téma s velkou soustředěností, bez zbytečných odboček, a že se drží biblických textů, tedy neutíká do volně rozvíjených úvah, k čemuž by dané téma mohlo svádět.

Práce, která má standardní rozsah, je opatřena poznámkovým aparátem, který by se nemusel omezovat jen na holé odkazy, příp. citace, ale mohl by obsahovat i detailnější rozvedení některých míst hlavního textu, resp. náznak polemiky. Autorka se vyjadřuje stručně, práce rozhodně netrpí mnohomluvností; jistěže by bylo možné určité aspekty sledovat do větší hloubky, ale pro základní orientaci v tématu je tato studie, podle mého názoru, postačující.

Práce svou úrovní splňuje požadovaná kritéria a doporučuji ji proto k obhajobě.

